

Ársfundur náttúruverndarnefnda og
Umhverfisstofnunar
6. nóvember 2014

Yfirlit

- Umhverfisstofnun
- Verkefni náttúruverndarnefnda
- Breytingar í nýjum lögum
- Áskoranir framundan
- Hvernig byggjum við upp öflugt náttúruverndarstarf heima

STEFNA 2013-2017

EFNI

REACH, Varnarefni, Sæfiefni

SVANURINN

Reynsla fyrirtækja,
Traust, Vottun, Svansmerkið

LÖG OG REGLUR

Lög, Reglugerðir, Alþjóðlegir
samningar, Gjaldskrá

HOLLUSTUHÆTTIR

Inniloft, Hávaði, Öryggi í
íþróttahúsum

UMSÓKNIR OG EYÐUBLÖÐ

Varnar- og sæfiefni, Svansleyfi,
Mengunaróhapp

LOFTSLAGSBREYTINGAR

Viðskiptakerfi ESB, Staðbundinn
iðnaður, Flug

HEILBRIGÐISEFTIRLIT

Heilbrigðiseftirlitssvæðin, Samræmd
starfsleyfisskilyrði

SVEITARFÉLÖG

Náttúruverndarnefndir,
Landupplýsingar, Landsáætlun um
úrgang

UMSAGNIR

Pingmál, Skipulagstillögur, Mat á
umhverfisáhrifum

HAF OG VATN

Stjórn vatnamála, Mengunaróhöpp,
Alþjóðlegt samstarf

STARFSLEYFI OG EFTIRLIT

Starfsleyfi, Raf- og rafeindatæki,
Erfðabreyttar lífverur

VEIÐI

Veiðikort og skotveiði,
Hreindýr, Fuglar

GRÆNN LÍFSSTÍLL

Leikföng, Samgöngur, Grænt kynlíf,
Varasöm efni, Snyrtivörur

LOFTGÆÐI

Mælingar, Öskumistur, Svifryk,
Óson, Brennisteinsvetni

NÁTTÚRA

Friðlýst svæði, Snæfellsjökull,
Látrabjarg, Svæði í hættu

LÍFFRÆDILEG FJÖLBREYTNÍ

Framandi tegundir, Samningur SP,
Fuglar

HNATTRÆN MENGUN

Ósonlagið, Právirkt lífræn efni

LOFTSLAGSBREYTINGAR

Áhrif á jörðina, Gróðurhúsaáhrif,
Kyoto, Losun Íslands

ÚRGANGUR

Urðun, Brennsla, Heimajarðgerð
Olíumengaður úrgangur

UMHVERFISMERKI

Svanurinn, Blómið, Ýmis
umhverfismerki

MENGANDI STARFSEMI

Úrgangur, Álver, Verksmiðjur,
Efnaiðnaður, Starfsleyfi í auglýsingu

HAF OG VATN

Mengun hafs og stranda, Rotþrær,
Stjórn vatnamála

ÁSTAND UMHVERFISINS

Loftslagsbreytingar, Loftgæði,
Mengandi efni, Náttúruvernd

UM ALLT LAND

- Viljum vera stofnun allra landsmanna
- Sterk tengsl við fólk og náttúru skipta okkur máli
- Viljum frábært starfsfólk, okkur er sama hvar það býr því við þjónustum alla landsmenn

GILDIN OKKAR

Fagmennska

Við öflum bestu þekkingar og gagna og tökum ákvarðanir byggðar á þeim. Við leggjum áherslu á gegnsæi og rétt almenning til upplýsinga um öll okkar störf.

Samvinna

Við nýtum styrkleika hvers annars og vinnum saman að úrlausn ólíkra verkefna. Við leitum samstarfs við almenning og hagsmunaaðila.

Framsýni

Við horfum til framtíðar og fylgjumst grannt með þróun umhverfismála. Við erum leiðandi afl í samfélaginu með sjálfbæra þróun að markmiði í öllu okkar starfi.

Virðing

Við berum umhyggju fyrir umhverfinu, erum stolt af þeirri ábyrgð sem samfélagið felur okkur og komum fram af heiðarleika og sanngirni.

SKIPURIT

SKIPURIT

Hlutverk náttúruverndarnefnda skv. 11. gr. náttúruverndarlaga

- að vera sveitarstjórn til ráðgjafar um náttúruverndarmál
- stuðla að náttúruvernd, hver á sínu svæði, m.a. með fræðslu og umfjöllun um framkvæmdir sem líkleg er til að hafa áhrif á náttúruna
- gera tillögur um úrbætur til sveitarstjórna og Umhverfisstofnunar

Að vera sveitarstjórn til ráðgjafar

- almennt ráðgjafarhlutverk um náttúruverndarmál
- t.d. tillögur um stofnun fólkvangs sbr. 55. gr. laganna eða stuðningur við útivistarsvæði sbr. 70. gr.
- samráð við Umhverfisstofnun vegna áforma um friðlýsingu
- Almennt varðandi efni laganna, t.d almannaréttur

Stuðla að náttúruvernd
hver á sínu svæði

Nálægðarsjónarmið

Samræming náttúruverndarmála

↓ ↑
Náttúruvernd í héraði

Tillögur til úrbóta til sveitarstjórna og Umhverfisstofnunar

- Beinar tillögur til úrbóta
- Hér einnig mikið svigrúm, þó þannig að fari ekki inn á valdsvið annarra nefnda á vegum sveitarstjórnar

Nýtt

- Ekki mikið
- Heimild til að fá ráðgjöf frá Umhverfisstofnun
- Árlegur fundur einnig með náttúrustofum

Hlutverk náttúruverndarnefnda skv. öðrum ákvæðum náttúruverndarlaga

- **7. gr.** heimild til að annast almennt eftirlit með náttúru landsins
- **33. gr.** Umsagnir vegna tillögu að svæðis- og aðalskipulagsgerð
- **33. gr.** umsagnir vegna úrskurða um mat á umhverfisáhrifum
- **37. gr.** umsagnir áður en framkvæmda- og byggingarleyfi er veitt til framkvæmda sem hafa í för með sér röskun jarðmyndana og vistkerfa

Hlutverk náttúruverndarnefnda skv. öðrum ákvæðum náttúruverndarlaga

- **47. gr.** umsögn um framkvæmdarleyfi vegna efnistöku á landi, af eða úr hafsbotni innan netlaga
- **65. gr.** samráð við Umhverfisstofnun við gerð tillögu að náttúruverndaráætlunar
- **67. gr.** samráð við Umhverfisstofnun vegna undirbúnings og öflun gagna vegna viðbóta við náttúruminjasrá og heildarútgáfu
- **70. gr.** stuðningur við útivist með því að halda opnum göngustígum, strandsvæðum til sjóbaða, vatnsbökkum, öðrum stígum o.s.frv.

Tengsl náttúrstofa og náttúruverndarnefnda

- Lög um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur nr. 60/1992
- 11. gr. náttúrustofur ber að veita náttúruverndarnefndum á starfsvæði hennar upplýsingar og ráðgjöf á verksviði stofnunarinnar **og** ráðgjöf, rannsóknir og vöktun gegn greiðslu
- Náttúruverndarnefndir og náttúrustofur ættu því að vinna saman,

Vægi náttúruverndarnefnda

Stjórnsýsla

- Lítið ákvörðunarvald
- Almenn stjórnsýsla ekki eins fyrirferðamikil og hjá t.d. heilbrigðisnefndum,
- Hafa ekki lögbundið ákvörðunarvald, starfsmann né heimildir til að innheimta gjöld fyrir sína vinnu.

Nýtt

Heimildir til aðbæta aðgengi til útivistar

Ábendingar um svæði á C-hluta
náttúruminjaskrár

Umhverfisstofnun heimilt að gera samning við
nefndirnar um eftirlit með ástandi óbyggðra
svæða

Og 9 sinnum umsagnarhlutverk (5 áður)

Vægi náttúruverndarnefnda

- **Styrkur**

Opnari heimildir til að móta starf sitt

Mikilvægir umsagnaraðilar

Nálægðarsjónarmið sérstaklega varðandi samráð

- **Veikleiki**

Lítið ákvörðunarvald

Hagsmunaárekstrar t.d. vegna umsagna

Starfsmenn

Afgreiðslumál

Til framtíðar

- Niðurstaða vinnu frá 2010
 - Hvað eru náttúruverndarnefndir að gera
 - Úrgangur, fráveitumál, mengunarmál, fræðsla og kynningarmál, utanvegaakstur, ágengar tegundir, eftirlit, umsagnir, samgöngumál, staðardagskrá 21, umsagnir
 - Algengara að fjalla um umhverfismál en bein náttúruverndarmál

Til framtíðar

- Niðurstaða vinnu frá 2010
 - Hver á framtíðin að vera
 - Sameinuð umhverfisnefnd
 - Fastir starfsmenn
 - Skýr tenging við sveitarstjórn
 - Á stærra svæði
 - Skýr verkefni

**Tvöföldun flatarmáls
friðlýstra svæða síðan 2002.
Nú tvær milljónir hektara.**

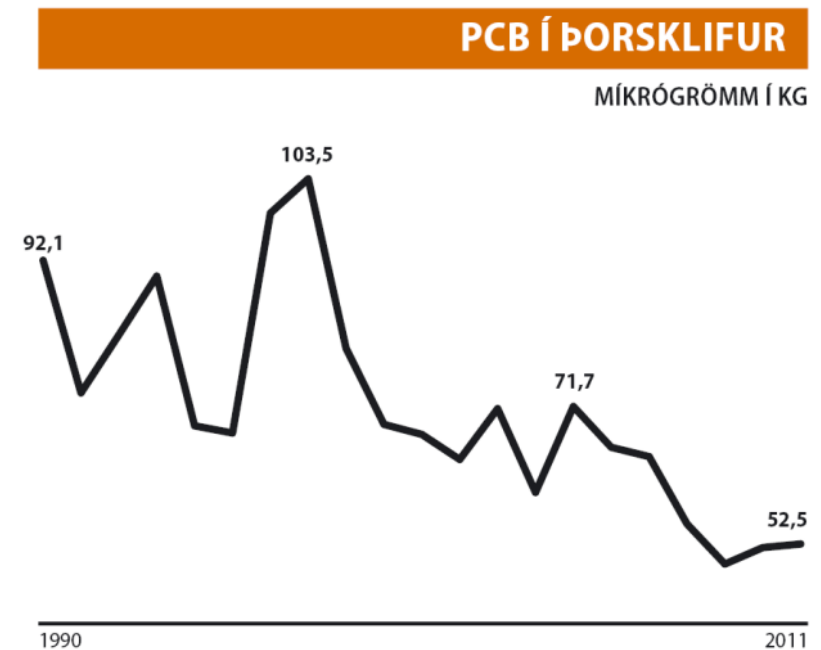
VERNDUN NÁTTÚRU & LÍFFRÆÐILEGRAR FJÖLBREYTNÍ

- Stýra álagi á náttúruna af völdum ferðamanna
 - Auka eftirlit, vöktun og umsjón með friðlýstum svæðum
 - Gjaldtaka?
- Ágengar framandi tegundir
 - Hefta útbreiðslu minks, skógarkerfils og lúpínu
- Vinna verndaráætlanir fyrir öll friðlýst svæði

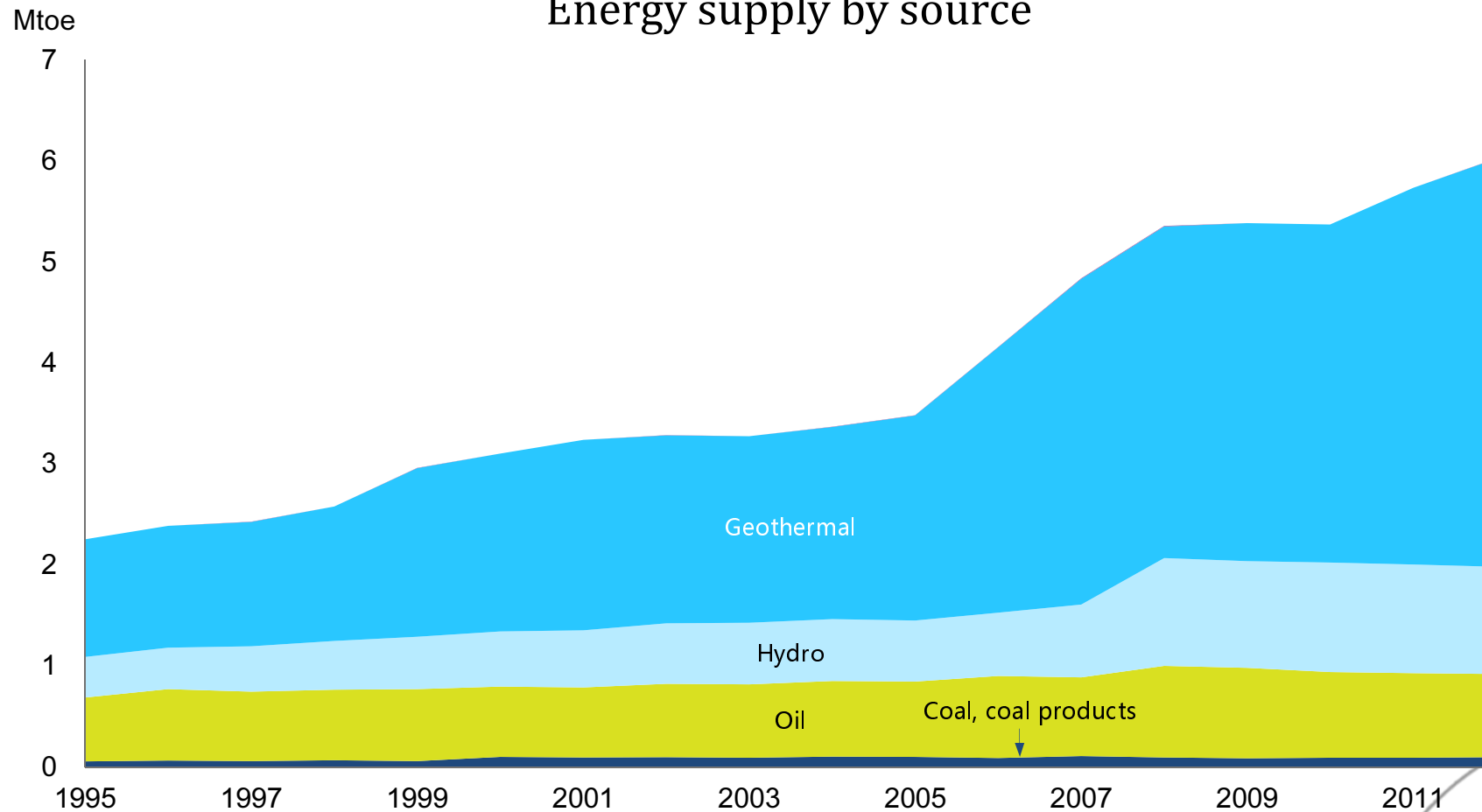
HREINT HAF OG VATN

- Við viljum að allt vatn á Íslandi uppfylli gæðamarkmið
- Áfram mikil hafgæði á Íslandsmiðum
- Við viljum vera leiðandi á alþjóðavísu í vörnum gegn mengun sjávar

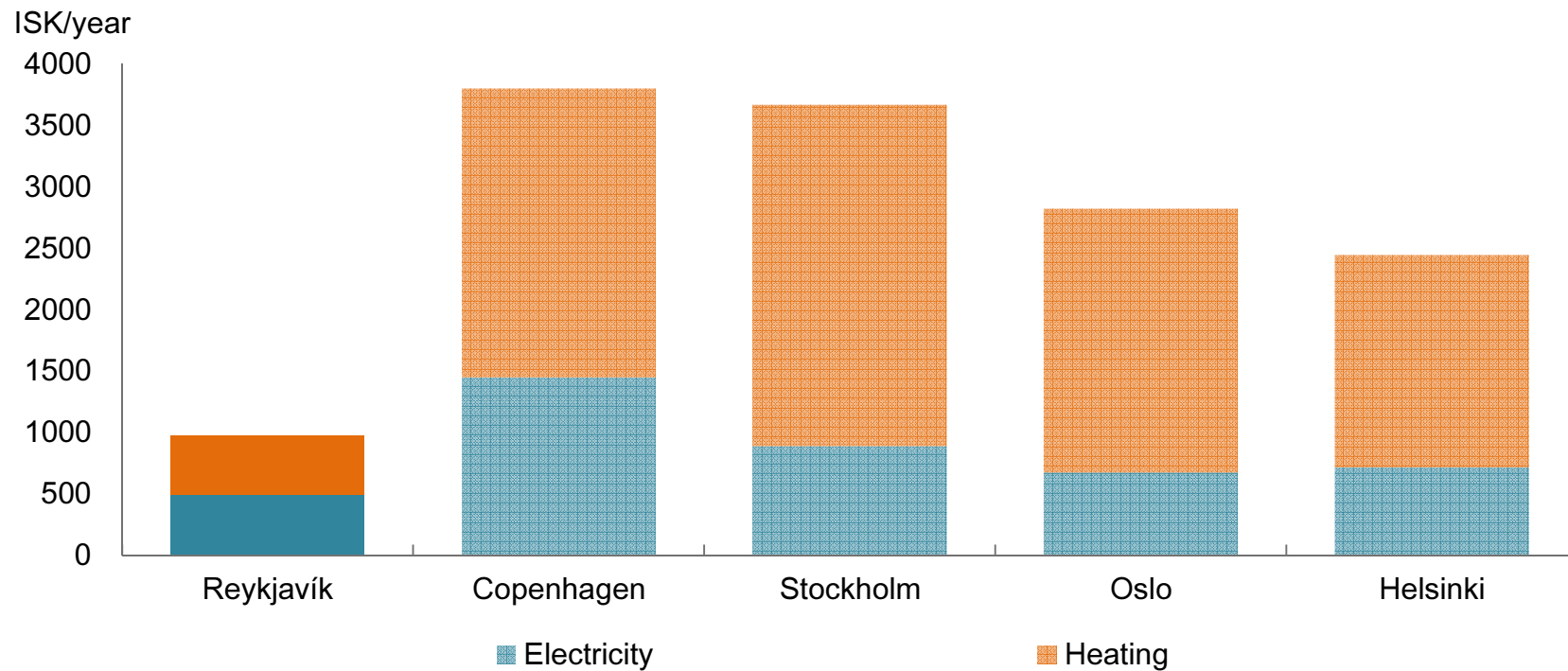
Okkar orka byggir á vatni

Energy supply by source

Og hún er ódýr

Annual home energy costs in Nordic capitals as of April 2013

Source: Reykjavík Energy, August 2013.

Nýting kalds vatns

- Engin heildstæð samantekt hefur verið framkvæmd hér á landi á nýtingu kalds vatns.
- Sala almennt ekki mæld. Gjaldtaka heimila skv. fasteignamati eða stærð húsnæðis.
- Sala á köldu vatni um mæla í Vestmannaeyjum.
- Vatnsnýting í Eyjum um 170 lítrar á dag á hvern íbúa.

Vatnsnotandi	Magn (m ³ /s)	Magn (milljón m ³ /ári)
Almenningsveitur	2,6	82
Fiskeldi	2,1	66
Hitaveitur (varmaskiptar)	0,8	25
Stóriðja	0,5	16
Einkaveitur	0,2	6
Alls	6,2	196

Heimild: Árni Hjartarson (2009).

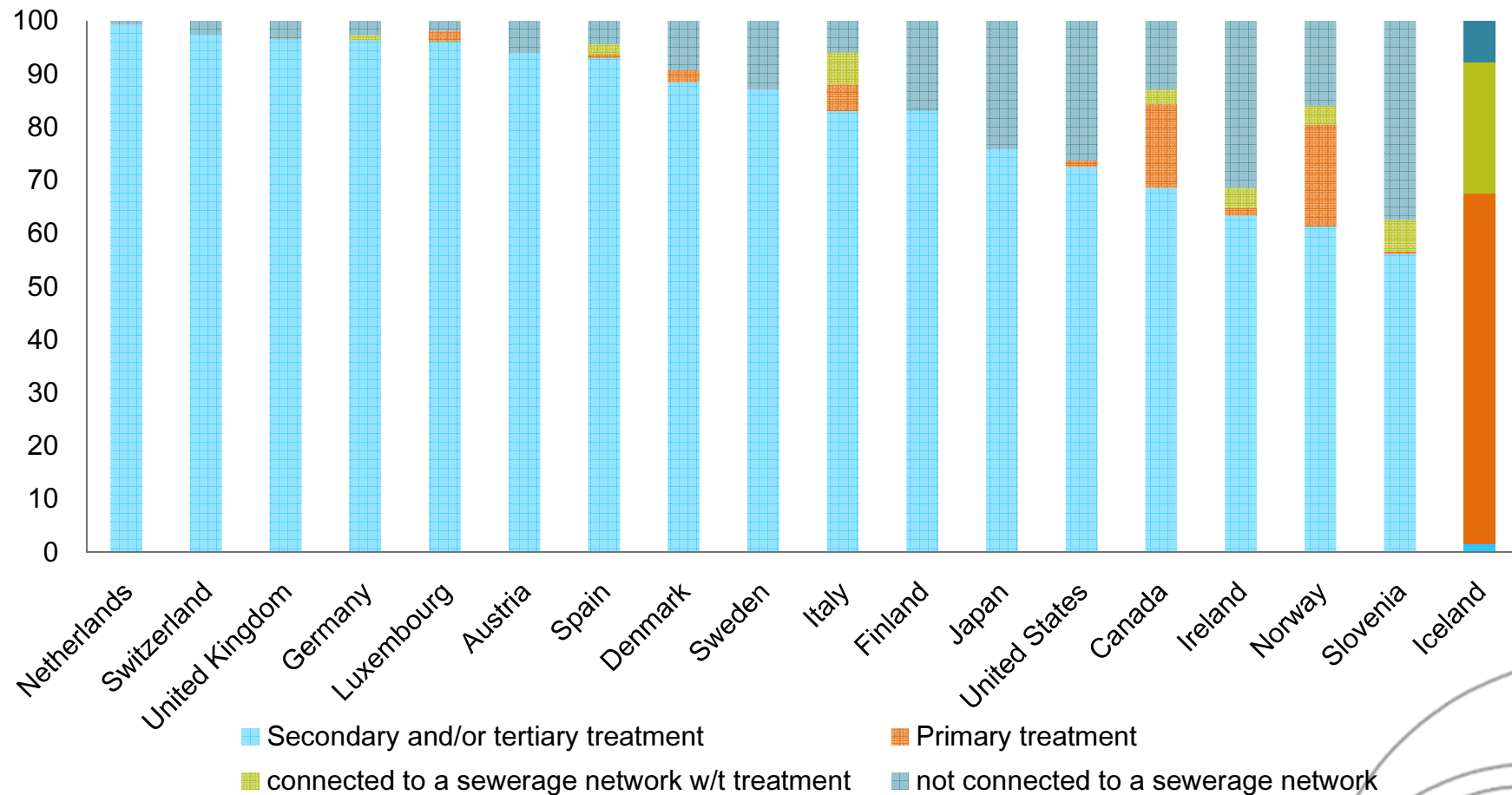
Land	Ferskvatn á hvern íbúa (1000 m ³)
Finland	20,7
Svíþjóð	19,8
Írland	10,7
Danmörk	3,0
Bretland	2,9
Þýskaland	2,3
Ísland	532,3
Noregur	81,1

Heimild: Eurostat (2011).

Skólpmál ekki eins langt komin

Population connected to public wastewater treatment (%)

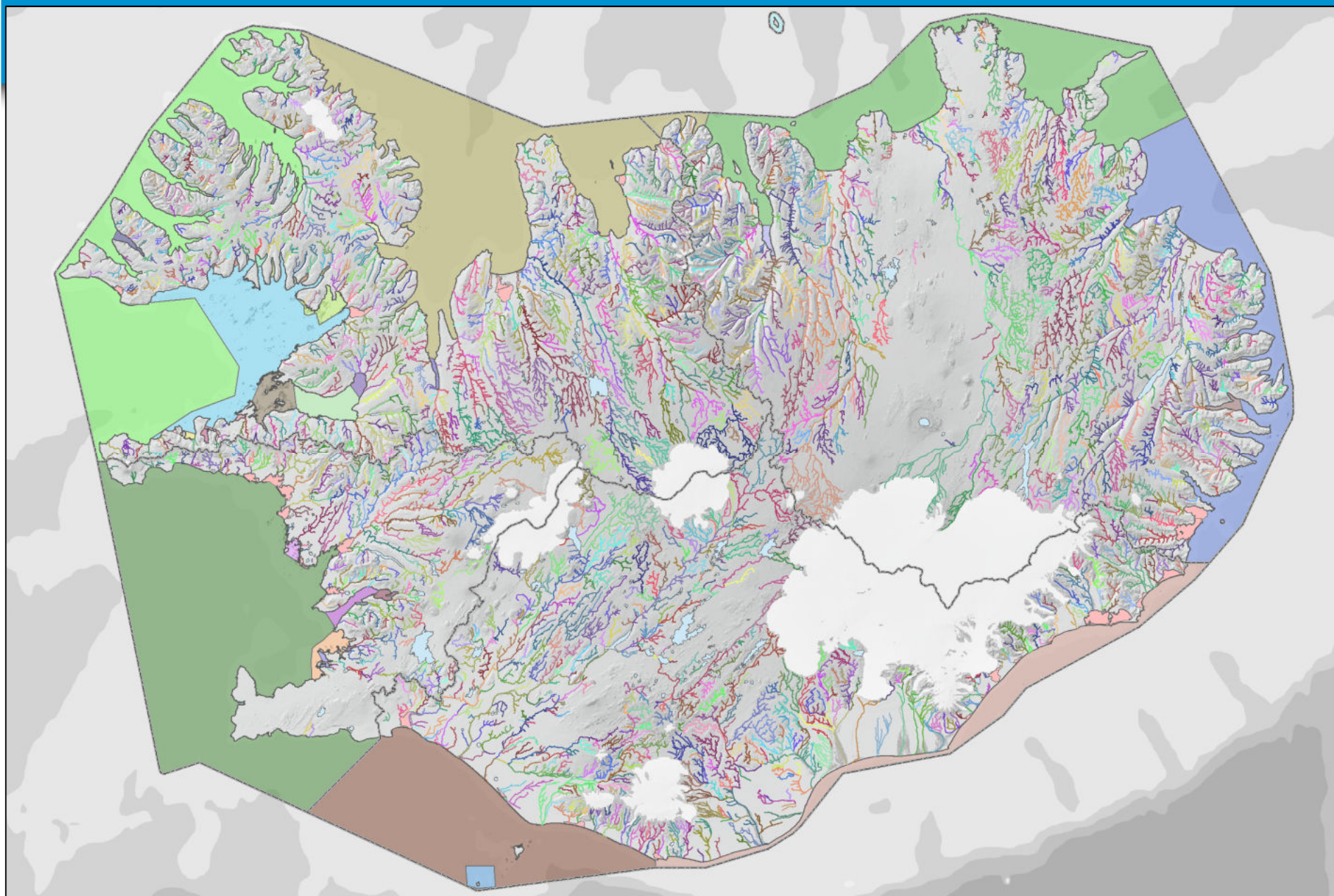

Source: EAI (2013), Report to the EFTA Surveillance Authority regarding the implementation of Directive 91/271/EU on the treatment of wastewater from agglomerations

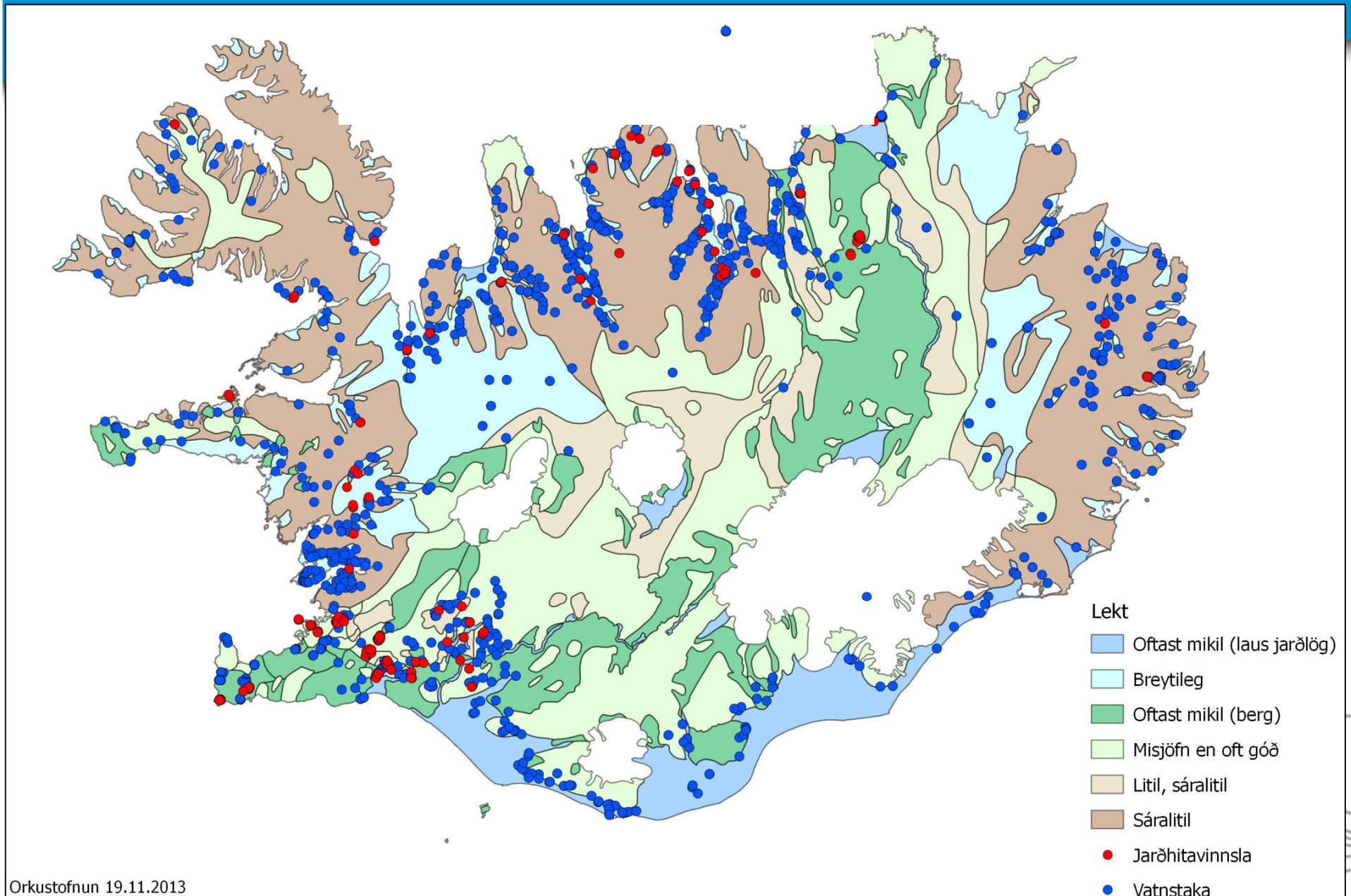
Hvernig tryggjum við gæðin

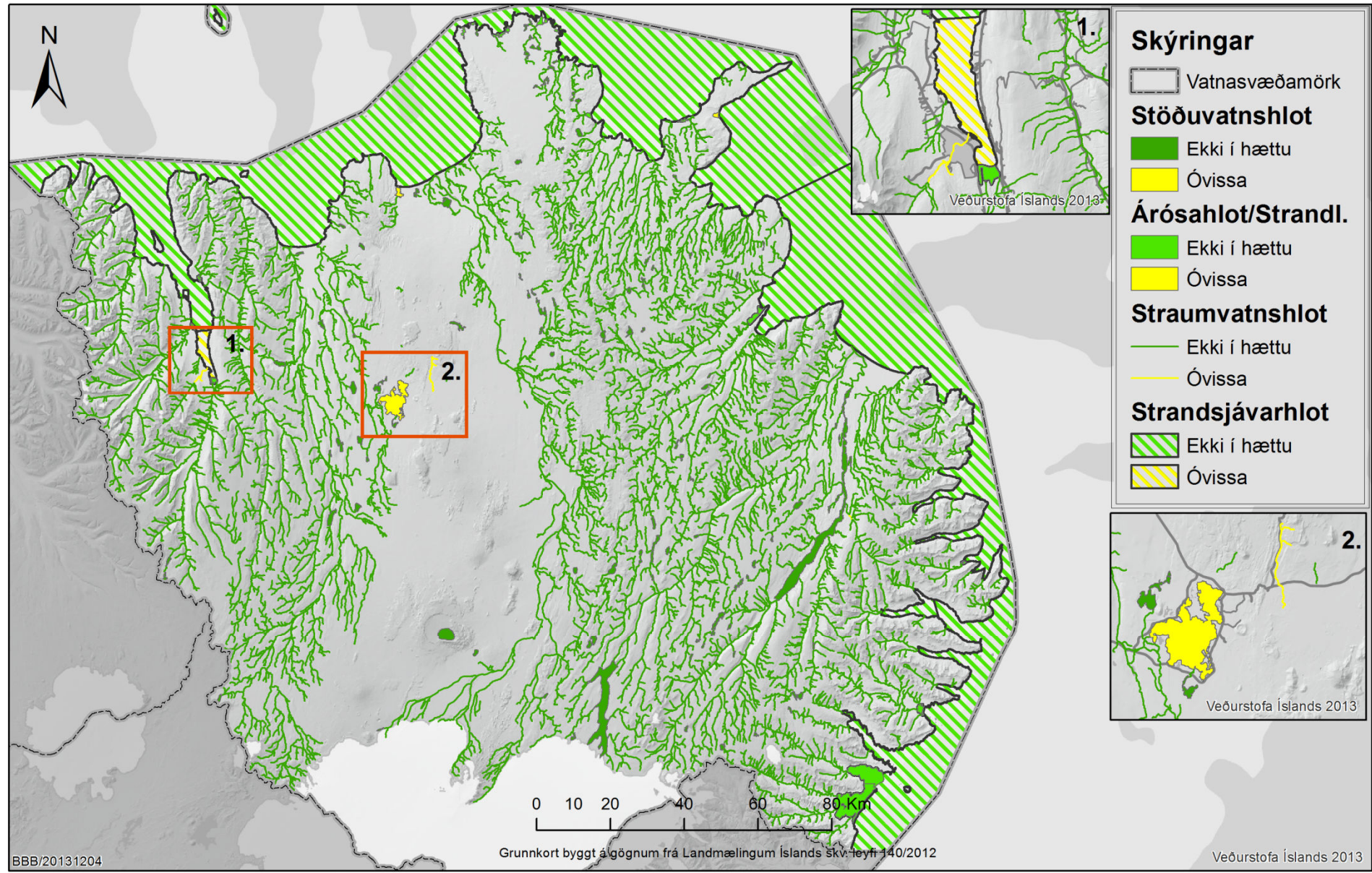

Alls 2.366 yfirborðsvatnshlot

309 grunnvatnshlot

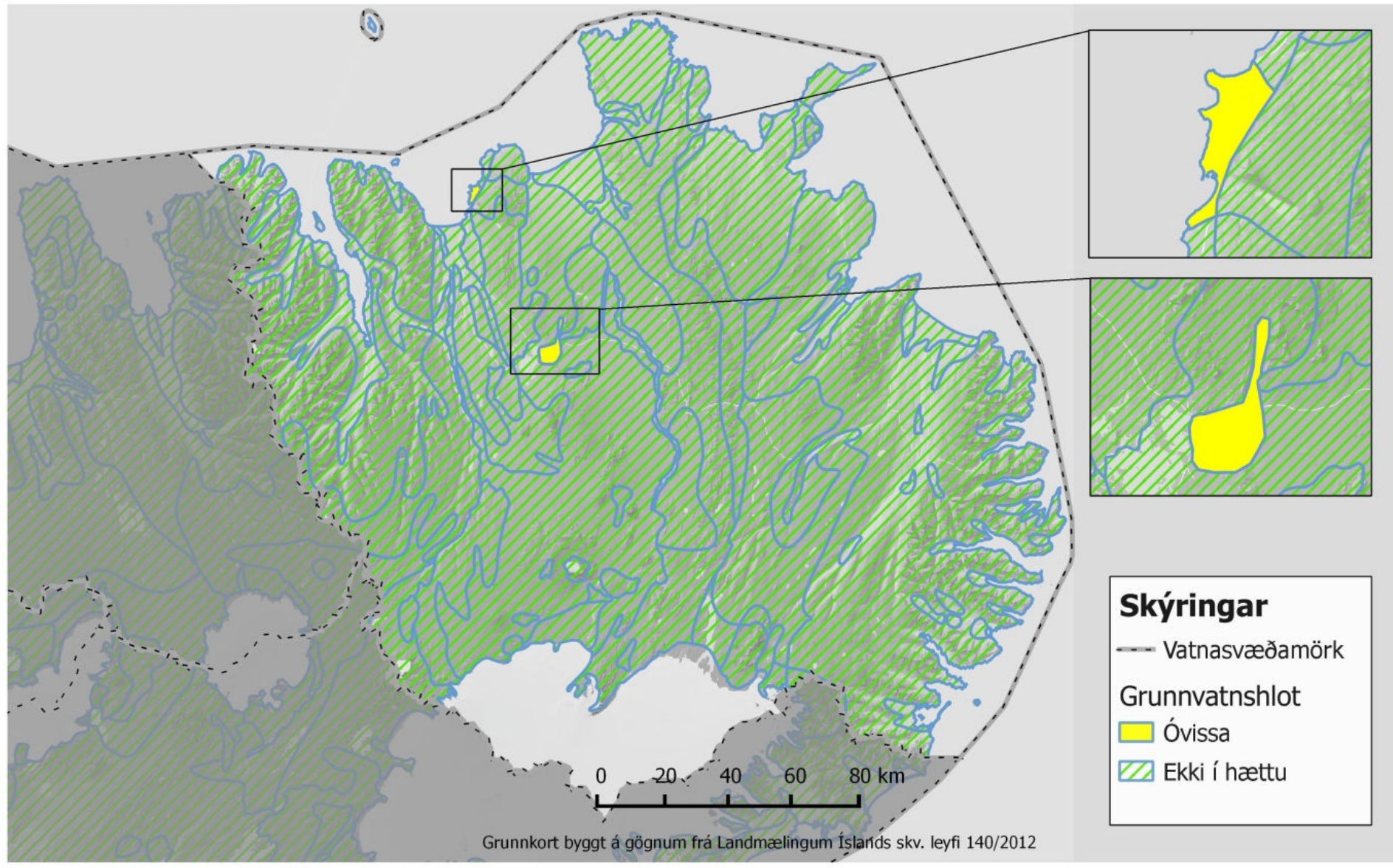

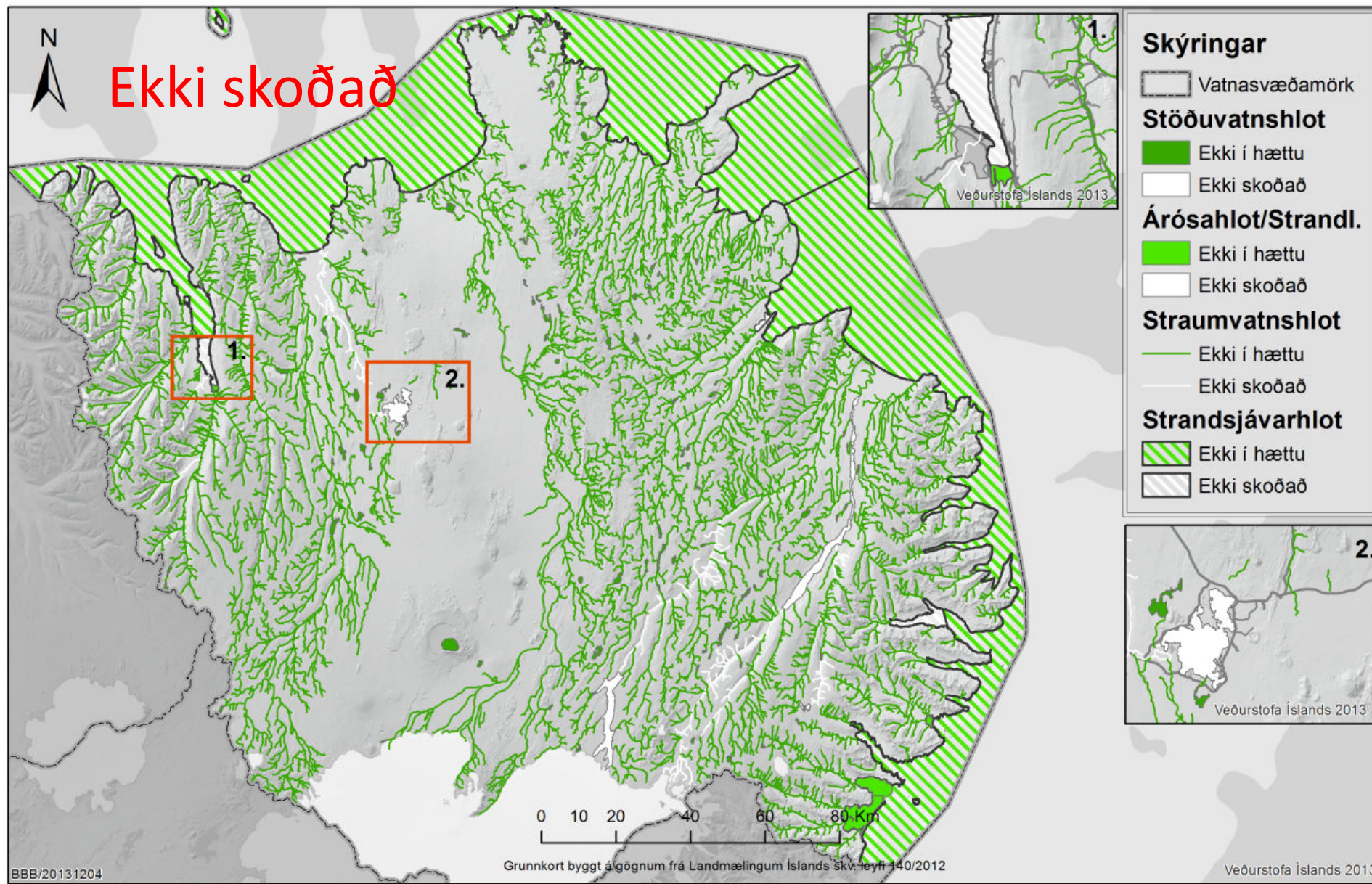

UMHVERFISSTOFNUN

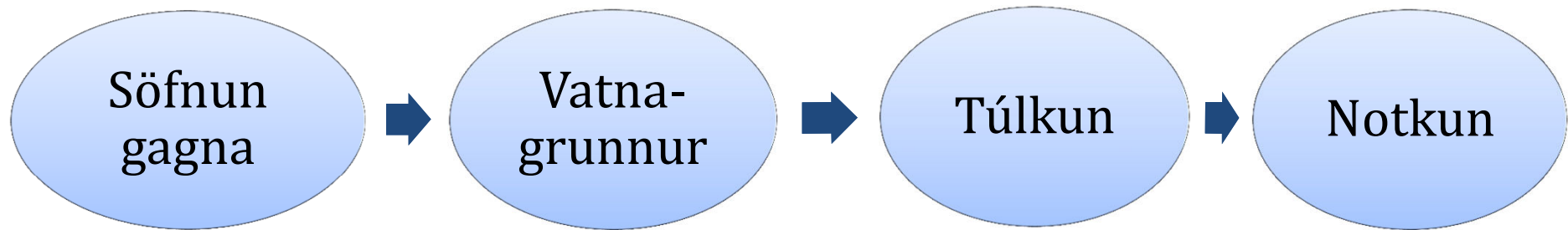
Vatnasvæði 2 (102), grunnvatnshlot

ORKUSTOFNUN

Vöktunaráætlun fyrir allt landið

UMHVERFISSTOFNUN